



NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH080067
NAZWA
OBSZARU Rynna Gryżyny

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH080067	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Rynna Gryżyny

1.4. Data opracowania 2009-01	1.5. Data aktualizacji 2025-01
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2012-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-06
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 13 kwietnia 2022 r. w spr. soo Rynna Gryżyny (PLH080067)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
15.2743

Szerokość geograficzna
52.1368

2.2. Powierzchnia [ha]:
1336.84

2.3. Obszar morski [%]
0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2 Nazwa regionu

PL43	Lubuskie
------	----------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3150			88.56		G	B	C	B	B
6510			0.98		G	D			
7140			4.63		G	B	C	B	B
7210			0.38		G	B	C	B	B
7230			1.9		G	C	C	C	C
9110			9.09		G	D			
9170			3.34		G	D			
9190			8.18		G	C	C	C	C
91D0			2.49		G	C	C	C	C
91E0			143.07		G	B	C	B	B

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
F	1130	Aspius aspius			p				V	DD	D			
A	1188	Bombina bombina			p	20	25	i	C	M	C	A	C	C
M	1337	Castor fiber			p	30	50	i		M	C	B	C	B
F	1149	Cobitis taenia			p	2	400	i	C	M	C	C	C	C
F	1096	Lampetra planeri			p				R	M	D			
I	1083	Lucanus cervus			p	10	30	trees	C	M	C	A	C	B
M	1355	Lutra lutra			p	15	20	i		M	C	B	C	C
F	1145	Misgurnus fossilis			p				V	M	D			
I	1037	Ophiogomphus cecilia			p				R	M	D			
I	1084	Osmoderma eremita			p				P	M	D			
F	5339	Rhodeus amarus			p	200	400	i		M	C	B	C	C
A	1166	Triturus cristatus			p	10	20	i	R	P	C	B	C	C
I	1014	Vertigo angustior			p	10000	11500	area	P	M	C	B	C	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego

Pokrycie
[%]

N06	10.65
N10	5.2
N16	24.95
N19	7.16
N17	51.65
N12	0.38
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Rynna o przebiegu północ-południe o długości ok. 12 km i szerokości ok. 2-3 km. Wcięta na głębokość ok. 30 m w osady sandrowe. Zbocza o dużym nachyleniu dochodzącym do 60 stopni z licznymi źródłami. Liczne wąwozy. Obszar obejmuje najcenniejszą, rdzeniową część Grażyńskiego Parku Krajobrazowego. Najcenniejsze walory skupiają się w wąskim pasie na dnie doliny, ale na jej zboczach i w bezpośrednim sąsiedztwie rozproszone są stare dęby zasiedlone przez jelonka rogacza. Rynna terenowa z ciekami i jeziorami; cenne choć małopowierzchniowe siedliska przyrodnicze są skupione na jej dnie. Obszar skupia regionalnie ważne stanowiska poczwarówki zwężonej, wydry i bobra europejskiego. Dla jelonka jest to jedna z kluczowych ostoi na Ziemi Lubuskiej - rozmnaża się w pojedynczych dębach oraz w alejach dębowych rosnących na zboczach doliny i na wierzchołkach w pobliżu krawędzi doliny.

4.2. Jakość i znaczenie

Obszar Rynny Gryżyny stanowi ostoję dla 10 siedlisk przyrodniczych, spośród których 7 uznanych jest za przedmiot ochrony (siedliska 3150, 7140, 7210, 7230, 91D0, 91E0, 9190). W obszarze opisano także występowanie 13 gatunków zwierząt, ujętych w Dyrektywie, z których 11 stanowi przedmiot ochrony (kumak nizinny, bóbr europejski, jelonek rogacz, koza, żółw błotny, minóg strumieniowy, wydra, trzepla zielona, różanka, traszka grzebieniasta, poczwarówka zwężona).

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne (ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion)
W trakcie inwentaryzacji przyrodniczej, przeprowadzonej w 2021 r. [8], zidentyfikowano 88,56 ha powierzchni siedliska. Siedlisko reprezentowane jest przez naturalne jeziora eutroficzne (podtyp siedliska 3150-1) - zaliczono do niego następujące akweny: Jezioro Jelito, Jatnik, Grabinek, Kałek (Gryżyńskie), Nikle (Bagienko). Część jezior w ostoi to głębokie jeziora rynnowe (Jezioro Jelito, Kałek), pozostałe to stosunkowo płytkie zbiorniki. Największym akwenem jest Jezioro Jelito, pozostałe stanowią zbiorniki mniejsze. Jeziora Jelito i Jatnik to jeziora przepływowe. Wszystkie jeziora otoczone są lasami. Roślinność wodna rozwinięta jest w zróżnicowany sposób. W jeziorach rynnowych (np. Kałek), z uwagi na strome zbocza i szybkie opadanie dna, roślinność rozwinięta jest szczątkowo, zaś najbardziej typowo - w Jeziorze Jatnik, gdzie stwierdzono największe zróżnicowanie zbiorowisk roślinnych nymfeidów i elodeidów. Brzegi wszystkich jezior porośnięte są pasem szuwarów trzcinowych, pałkowych i oczeretów. Jeziora w ostoi są zarybianymi łowiskami wędkarskimi. Płat siedliska znajdujący się na gruntach nadleśnictwa Sulechów (leśnictwo Sycowice), które stanowi śródleśne jeziorko eutroficzne otoczone lasami oraz lasem mieszanym bagiennym, reprezentowany jest przez zespół Nymphaea albae-Numpharetum lutea.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie, siedlisko w obszarze otrzymało następujące oceny:

Reprezentatywność B: dobra. w obszarze występują naturalne eutroficzne jeziora z roślinnością wodną pływającą ze związku Nymphaeion (nymfeidy) oraz zanurzoną ze związku Potamion (elodeidy), niektóre zbiorniki to głębokie jeziora rynnowe ze szczątkowo rozwiniętą roślinnością pływającą i zanurzoną, co spowodowało obniżenie reprezentatywności.

Powierzchnia względna C: $2\% \geq p > 0\%$ Stan zachowania B: dobry.

Stopień zachowania struktury II - dobrze zachowana. W płatach siedliska występuje roślinność pływająca w postaci skupień grzybieni białych Nymphaea alba, grążela żółtego Nuphar luteum i żabiścieku pływającego Hydrocharis morsus-ranae, a także różnorodność zbiorowisk roślinności podwodnej, z której najczęściej notowano zespół rogatka sztywnego Ceratophylletum demersi i rdestnicy przeszytej Potametum perfoliati
Stopień zachowania funkcji II - dobre perspektywy. Nie przewiduje się istotnych niekorzystnych oddziaływań

mających wpływ na zachowanie funkcji.

Ocena ogólna B: dobra, jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów[8].

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea) Siedlisko zajmuje w obszarze powierzchnię 4,63 ha [8]. Na terenie Nadleśnictwa Sulechów zidentyfikowano 4,38 ha siedliska. Oceny parametrów stanu ochrony w obszarze Natura 2000 w zarządzie Nadleśnictwa Sulechów (wyliczone jako średnie z ocen ze stanowisk ważone przez ich powierzchnię) są następujące: powierzchnia siedliska – właściwa (FV), struktura i funkcje – złe (U2), perspektywy ochrony – niewłaściwe (U1).

Stan ochrony siedliska 7140 w obszarze Rynna Gryżyny na gruntach znajdujących się w zarządzie Nadleśnictwa Sulechów jest zły (U2). W obszarze objętym PZO stwierdzono 1 śródleśne torfowisko (pow. 0,25 ha) kotłowe w bezodpływowym, niewielkim, lecz głębokim, zagłębieniu terenu. Zasilane wodami opadowymi i spływem powierzchniowym. Torfowisko przejściowe dobrze zachowane, nawiązujące pewnymi cechami do torfowisk wysokich, zarówno florystycznie – obecność bagna zwyczajnego, jak i strukturalnie – w centrum wykształcająca się struktura kępkowo-dolinkowa z kępami welnianki pochwowatej. Obecnie obniżenia silniej uwodnione z mszarem dywanowym z turzycą bagienną *Carex limosa*.

Dobrze rozwinięta warstwa mchów pokrywająca 70-90% powierzchni, w której dominują torfowce. Okrajek torfowiska porośnięty jest przez pas trzcinika lancetowatego *Calamagrostis canescens* oraz niewielkie skupienia trzęślicy modrej *Molinia caerulea*, na obrzeżach i w mniejszym stopniu w centrum obiektu, obecny luźny podrost brzozy i sosny.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie siedlisko w obszarze otrzymało następujące oceny:

Reprezentatywność B: dobra. Powierzchnia względna C: $2\% \geq p > 0\%$

Stan zachowania B: dobry. Stopień zachowania struktury II - dobrze zachowana. Parametry wskaźnika obce gatunki inwazyjne oceniona jako właściwe, natomiast gatunki charakterystyczne ocenione jako niewłaściwe. Obniżenie oceny struktury powoduje występowanie podrostu brzozy i sosny. Stopień zachowania funkcji II - dobre perspektywy. Parametry wskaźników tj. Pozyskanie torfu i melioracje odwadniające określone jako właściwe.

Ocena ogólna B: dobra, jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów.

*7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*)

Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r. w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych stwierdzono, iż siedlisko zajmuje w obszarze powierzchnię 0,40 ha [1].

Siedlisko występuje w ostoi w postaci niewielkich powierzchniowo skupień szuwarów kłociowych *Cladietum marisci* będących składnikiem pasów wysokiej roślinności szuwarowej (głównie trzcinowisk i oczeretów) od strony tafli wodnej Jeziora Kałek i Jeziora Nikłe (Bagienko) lub nurtu cieku przy odpływie z Jeziora Jelito – wariant typowy (inicjalny) zespołu *Cladietum marisci*.

Stwierdzono 2 płaty siedliska, z czego 2 oceniono na U1. 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r., w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych stwierdzono, iż siedlisko zajmuje w obszarze powierzchnię 1,9 ha [8].

Siedlisko występuje w obszarze głównie w postaci silnie zdegenerowanej - są to głównie młaki niskoturzycowe z udziałem bobrka trójlistkowego *Menyanthes trifoliata* i turzycy obłej *Carex diandra*, które nawiązują do zespołu *Campylio stellati*-*Caricetum lasiocarpae* Klötzli 1969, stwierdzono także na każdym stanowisku silnie zdegenerowane płaty młak z dominacją trzcinika lancetowatego *Carici elatae*-*Calamagrostietum canescentis*. Warstwa mszaków jest rozwinięta szczątkowo i stwierdzono tylko jeden gatunek mchu charakterystyczny dla siedliska - złocieniec gwiazdkowaty *Campylium stellatum*, który występuje sporadycznie.

Na skutek braku regularnego użytkowania, obniżania się poziomu wód gruntowych (melioracje) i powiązanej z tym sukcesji wtórnej, płaty siedliska podlegają gwałtownym przemianom w kierunku szuwarów turzycowych (głównie zespołu turzycy błotnej *Caricetum acutiformis*), trzcinowisk i niekiedy łąk bagiennych ze związku *Calthion palustris* i ziołorośli wiązówkowych. Drugą postacią siedliska (dobrze zachowaną i bez istotnych zagrożeń dla stanu zachowania), nowo znaną w trakcie prac jest zwarty szuwar situ tępokwiatowego *Juncus subnodulosus*, który stwierdzono na torfowisku przy północnym brzegu jeziora Jatnik.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie siedlisko w obszarze otrzymało następujące oceny:
Reprezentatywność C: znacząca. Niektóre płyty wykształcone typowo (szuwar situ tępokwiatowego), ale większość w sposób nietypowy i silnie zdegenerowane, np. młaki ze szczątkowym udziałem mszaków, szuwar trzcinnika lancetowatego.

Powierzchnia względna C: $2\% \geq p > 0\%$

Stan zachowania C: znaczący. Stwierdzono 5 płatów siedliska, z czego 1 oceniono na FV i 4 na U2. Zły (U2). Stopień zachowania struktury III - średnio zachowana lub częściowo zdegradowana. silna ekspansja gatunków szuwarowych, szczątkowo rozwinięta warstwa mszaków, osuszanie płatów i rozwój podrostu drzew. Stopień zachowania funkcji III - średnie lub niekorzystne perspektywy. gwałtowny zanik powierzchni siedliska w obszarze, prawdopodobny jest dalszy zanik i obniżanie stanu zachowania siedliska, silne oddziaływania negatywne i zagrożenia. Możliwość odtworzenia III - trudne lub niemożliwe. Możliwości uzależnione od ilości opadów i poziomu wód gruntowych.

Ocena ogólna C: znacząca, jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów.

9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)

Płaty siedliska zlokalizowane są wyłącznie na gruntach Nadleśnictwa Sulechów. Siedlisko reprezentowane jest przez zbiorowisko *Calamagrostio-Quercetum* do których zakwalifikowano płyty występujące w 2 pododdziałach, o łącznej powierzchni 8,14 ha. W warunkach Nadleśnictwa Sulechów siedlisko stanowi powierzchnia badawcza obejmująca starą dąbrowę w klasie do odnowienia. W drzewostanie są podejmowane próby odnowienia naturalnego, ponadto spełnia on funkcję gospodarczego drzewostanu nasiennego. Głównym gatunkiem tworzącym drzewostan jest 145 letni dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*. Dominującymi gatunkami w pozostałych warstwach są: b – kruszyna pospolita *Frangula alnus*, c – trzcinnik piaszkowy *Calamagrostis epigejos* oraz w warstwie d – rokitnik pospolity *Pleurozium schreberi*. W wydzieleniach stwierdzono występowanie ekspansywnego gatunku o charakterze inwazyjnym – czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*. Ze względu na zbyt małą ilość martwego drewna wskaźnik ten oceniono jako zły–U2. Drzewostan charakteryzuje się jednorodną budową, bez wyraźnych przekształceń w strukturze pionowej i przestrzennej.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie siedlisko w obszarze otrzymało następujące oceny:

Reprezentatywność B: dobra.

Powierzchnia względna C: $2\% \geq p > 0\%$

Stan zachowania B: dobry. Stopień zachowania struktury II - dobrze zachowana. Parametry wskaźników charakterystyczna kombinacja florystyczna, Udział dębu w drzewostanie, a także wiek drzewostanu oceniono jako właściwe. Stopień zachowania funkcji II - dobre perspektywy. Parametry wskaźników tj. martwe drewno, czy gatunki obce ekologicznie w drzewostanie, które zostały ocenione jako złe, mogą ulec poprawie.

Ocena ogólna B: dobra, jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów.

91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne
Powierzchnia siedliska zgodnie z wersją SDF (2009-04) określana była na 3,07 ha. Aktualnie siedlisko stwierdzone tylko na terenie Nadleśnictwa Sulechów. Na gruntach nadleśnictwa położonych w ostoi, siedlisko występuje w wariantcie 91D0-2 Sosnowy bór bagienny (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*), do którego zakwalifikowano płat występujący w pododdziale 19g o łącznej powierzchni 2,49 ha. W warunkach Nadleśnictwa Sulechów siedlisko stanowi bór bagienny położony w bezodpływowej niecce. Najczęściej występującymi gatunkami charakterystycznymi są: welnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia* oraz różne rodzaje torfowców *Sphagnum* sp. W warstwach drzewostanu i podrostu dominuje sosna zwyczajna *Pinus sylvestris* w wieku ok. 45 lat z pojedynczym udziałem drzew starszych.

W niższej warstwie zielnej, dominujący gatunek stanowi welnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, osiagająca 40% pokrycia, zaś warstwa mszaków jest zdominowana przez różne rodzaje torfowców *Sphagnum* sp. W płatach nie stwierdzono występowania obcych gatunków inwazyjnych, ekologicznych bądź geograficznych. W jednogatunkowym drzewostanie obserwuje się naturalne odnowienie drzewostanu przez sosnę zwyczajną na 5% powierzchni. Ilość występujących mchów i torfowców jest silnie zredukowana i ogranicza się do pokrycia 30% powierzchni, głównie przez torfowiec frędzlowaty *Sphagnum fimbriatum* i

torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie siedlisko w obszarze otrzymało następujące oceny:

Reprezentatywność B: dobra

Powierzchnia względna C: $2\% \geq p > 0\%$ Stan zachowania A: doskonały Stopień zachowania struktury III - średnio zachowana lub częściowo zdegradowana. Ocena ogólna płatu siedliska oceniona na U2, ze względu na niski stan wody, brak charakterystycznych krzewinek także pionową strukturę roślinności.

Stopień zachowania funkcji III - średnie lub niekorzystne perspektywy. Uwodnienie oceniono jako U2 (złe)

Możliwość odtworzenia III - trudne lub niemożliwe. Możliwości uzależnione od ilości opadów i poziomu wód gruntowych.

Ocena ogólna B: dobra, jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*), olsy źródliskowe

Powierzchnia siedliska zgodnie z wersją SDF (2009-04) określana była na 67,11 ha. Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r. w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych stwierdzono, iż siedlisko zajmuje w obszarze powierzchnię 143,07 ha.

Siedlisko 91E0 występuje tu w dwóch podtypach: jako łęgi olszowe (91E0-3) oraz jako olszyny źródliskowe (91E0-4). Głównym obszarem występowania jest dolina Gryżyńskiego Potoku. W wielu miejscach, przede wszystkim na terasach zalewowych w dolinie Gryżyńskiego Potoku, zbiorowiska typowo łęgowe *Fraxino-Alnetum* występują w mozaice ze zbiorowiskami olsowymi *Carici elongatae-Alnetum*. Większa część z tych fragmentów olsowych to różne postaci olsów źródliskowych, zazwyczaj z udziałem mało wydajnych układów źródliskowych, mających formę wysięków, rozproszonych na powierzchni siedliska. Zgodnie z metodyką państwowego monitoringu środowiska, do siedliska 91E0 zalicza się wszelkie lasy olszowe na źródliskach – niezależnie od ich klasyfikacji fitosocjologicznej, a więc także olsy. W przypadku Rynny Gryżyny, włączanie do siedliska 91E0 całych kompleksów lasów olszowych jest o tyle uzasadnione, że fragmenty źródliskowych olsów spełniają rolę retencyjno-zasilającą dla fragmentów typowo łęgowych, a więc wszystkie obecne tu formy lasów olszowych pozostają ze sobą w ścisłych zależnościach hydrologicznych, których prawidłowe funkcjonowanie jest kluczowe dla zachowania siedliska na tym obszarze. Z tych powodów, większość lasów olszowych na dnie dolin rzecznych, została uznana za siedlisko 91E0. Ta rozległa powierzchnia łęgów może być uznana za najważniejszy walor wśród siedlisk leśnych Rynny Gryżyny. Tutejsze łęgi cechują się znacznym stopniem naturalności (jednym z najwyższych na Pojezierzu Lubuskim), częstym występowaniem źródlisk i znaczną powierzchnią – na niektórych fragmentach zajmują całą terasę zalewową. Jako jedyne tutejsze siedliska leśne występują w tak dużych, zwartych płatach, co daje możliwości efektywnego planowania ich ochrony. Udział gatunków charakterystycznych dla siedliska (wymienionych w przewodniku metodycznym) jest znaczny: przede wszystkim wietlica samica *Athyrium filix-femina*, pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, czeremcha pospolita *Prunus padus*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana* i gatunki związane z postaciami źródliskowymi – rzeżucha gorzka *Cardamine amara* i śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*. W wielu miejscach, często wskutek przekształceń koryta Gryżyńskiego Potoku, łęgi ulegają grądowieniu, czego widocznym efektem jest przede wszystkim rubietyzacja, ale również neofityzacja (facjalna dominacja niecierpka drobnokwiatowego w niektórych płatach). Szczególnie cenny jest kompleks olsów źródliskowych, położonych na północ od Szklarki Radnickiej (stanowisko Uroczysko Grabin) – rozległy, niedostępny kompleks rozwijających się naturalnie na porzuconych łąkach, cechuje się brakiem zniekształceń i dobrym stanem zachowania. Jest to jeden z cenniejszych płatów siedliska 91E0 na Pojezierzu Lubuskim.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie, siedlisko w obszarze otrzymało następujące oceny:

Reprezentatywność B: dobra. skład gatunkowy części płatów odbiega od wzorcowego, ze względu na istotny udział gatunków ekspansywnych w runie, a także inwazyjnego niecierpka drobnokwiatowego. Obok bardzo dobrze zachowanych płatów są więc fragmenty w gorszym stanie, obniżające ogólną reprezentatywność siedliska w obszarze.

Powierzchnia względna C: $2\% \geq p > 0\%$

Stan zachowania B: dobry. Stopień zachowania struktury II - dobrze zachowana. Stwierdzono 6 płatów siedliska, z czego 1 oceniono na FV, 2 na U1 i 3 na U2. Stopień zachowania funkcji II - dobre perspektywy. 23% siedliska w obszarze znajduje się w doskonałym stanie zachowania i perspektywy utrzymania tego stanu są dobre.

Ocena ogólna B: dobra, jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów.

1188 Kumak nizinny *Bombina bombina*

W obszarze Rynna Gryżyny nie ma zbyt wielu optymalnych stanowisk dla kumaka nizinnego. Populację gatunku określono w przedziale 20-25 osobników na podstawie kart obserwacji wykonanych w 2021 r. [8]. Gatunek stwierdzono tylko na dwóch stanowiskach, na których jednocześnie słyszano po kilka godujących samców. W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie, gatunek otrzymał następujące oceny: Siedliska na których stwierdzono kumaka oceniono na FV i wydają się optymalne dla gatunku.

Ocena stanu zachowania – A. Kumak nizinny występuje w całej nizinnej Polsce, więc populacja zasiedlająca obszar „Rynna Gryżyny” jest nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania co implikuje ocenę C.

Ocena ogólna B - jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów. [8]

1337 Bóbr *Castor fiber*

W obszarze Rynna Gryżyny bobry zasiedlają niemal wszystkie stanowiska, które zapewniają warunki dogodne dla rozwoju tego gatunku; populację określono w przedziale 30-50 osobników na podstawie kart obserwacji [8]. W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie gatunek otrzymał następujące oceny:

Ocena izolacji populacji C - w obszarze na licznych stanowiskach, jednakże jego liczebność (szacowana na nie mniej niż 30 osobników) nie przekracza 2% populacji krajowej (wg. danych GUS na 2018r. – 127 173 osobniki).

Stan zachowania B (stan dobry), w tym: II elementy dobrze zachowane – w obszarze bobry zasiedlają niemal wszystkie stanowiska które zapewniają warunki dogodne dla rozwoju tego gatunku. Podczas waloryzacji wszystkie parametry oceniono jako „właściwe” (FV). Świadczy to o dużym potencjale tego terenu dla zachowania i ochrony gatunku.

Ocena ogólna B - jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów. [7,8]

1149 Koza *Cobitis taenia*

Koza - w obszarze występuje populacja osiadła (p), tj. występuje w obszarze przez cały rok. Wielkość populacji określono w przedziale 2-400 osobników na podstawie kart obserwacji, a także możliwości ekologicznych zastanych siedlisk [8]. Populacja została oceniona na U2 (stan zły). Liczebność jest niska, a struktura wiekowa wydaje się być zaburzona. Stan ochrony siedliska oceniono na FV (stan właściwy) co oznacza, że wielkość siedlisk w obszarze jest wystarczająco duża, a jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku (mowa tu o obszarze jako całości). Szanse zachowania gatunku oceniono na FV (stan właściwy), gdyż nie stwierdzono istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest pewne.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie gatunek otrzymał następujące oceny:

Ocena populacji C- czyli $2\% \geq p > 0\%$ co oznacza, że w obszarze występuje mniej niż 2% krajowej populacji, a populację uznano za znaczącą w skali regionu. W przypadku stanu zachowania obecna ocena C tj. dobra, jest adekwatna do sytuacji w obszarze. Wynika to przede wszystkim ze średnio zachowanych elementów siedliska.

Izolację ocenia się na C (ocena podtrzymana), tzn. populacja nie jest izolowana i może swobodnie się przemieszczać w obrębie dużego obszaru.

Ocena ogólna C - znacząca. Wynika to przede wszystkim z tego iż mimo niewielkiej populacji w stosunku do zasobów siedliska, znajduje ona w obszarze stosunkowo dobre warunki do bytowania.

1083 Jelonek rogowy *Lucanus cervus*

W obszarze „Rynna Gryżyny” jelonek rogowy znajduje wiele miejsc stwarzających optymalne warunki do rozwoju – stąd imago można spotkać niemal na całym obszarze. Populację oszacowano na podstawie oceny eksperckiej w przedziale 10 - 30 zasiedlonych drzew. W trakcie prac terenowych w 2021 r. wytypowano 3 główne stanowiska na których jelonek jest najliczniejszy i się rozmnaża. W populacji zasiedlającej obszar dominuje forma telodontyczna. Obecne są jednak także formy amfidontyczne (nawet skrajnie małe) – wydaje się jednak, że pomimo tego populacja jelonka w obszarze cechuje się dobrą kondycją.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie gatunek otrzymał następujące oceny:

Ocena populacji C – w obszarze na 3 stanowiskach i uznać należy, że jego liczebność nie przekracza 2% populacji krajowej.

Stan zachowania A, w tym: II elementy dobrze zachowane – wykazano 3 stanowiska, wszystkie oceniono na FV. Ponadto w obszarze obecne jest wiele siedlisk zapewniających warunki dogodne do rozwoju larw – zadbano o zapewnienie wystarczającej ilości martwych dębów. Brak jest jednak nowszych publikacji, które precyzowały rozmieszczenie jelonka w Polsce. Należy jednak uznać, że zasięg występowania jelonka rogacza obejmuje prawdopodobnie większość obszaru niżowej Polski. – tym samym należy podtrzymać ocenę

Izolacja C: populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

Ocena ogólna B - jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów. [8]

1355 Wydra *Lutra lutra*

Obszar Rynna Gryżyny stwarza bardzo dobre warunki dla wydry – stąd w obszarze jest liczna; populację określono w przedziale 15-20 osobników na podstawie kart obserwacji [8].

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie, gatunek otrzymał następujące oceny:

Ocena populacji C – w obszarze na licznych stanowiskach, jednakże należy uznać, że jej liczebność nie przekracza 2% populacji krajowej. Stan zachowania B, w tym: II elementy dobrze zachowane. Wszystkie parametry oceniono jako „właściwe” (FV). Wydry zasiedlają niemal wszystkie stanowiska które zapewniają warunki dogodne dla rozwoju tego gatunku (zbiorniki i ciekły z rybami oraz miejsca dogodne dla rozwoju i bytowania płazów). Świadczy to o dużym potencjale tego terenu dla zachowania i ochrony gatunku.

Izolacja C: populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania - wydra jest w Polsce szeroko rozpowszechniona, a jej zasięg obejmuje w przybliżeniu cały obszar kontynentalny kraju.

Rozmieszczenie jest względnie równomierne, a niewielkie obszary z których wydra nie jest podawana, wynikają raczej z braku prowadzenia badań niż faktycznego braku gatunku.

Ocena ogólna C - jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów. [8]

5339 Różanka *Rhodeus amarus*

Wielkość populacji określono w przedziale 200-400 osobników na podstawie kart obserwacji [8]. W obszarze występuje populacja osiadła (p), tj. występuje w obszarze przez cały rok. Stan ochrony siedliska oceniono na FV (stan właściwy) co oznacza, że wielkość siedlisk w obszarze jest wystarczająco duża, a jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku (mowa tu o obszarze jako całości). Szanse zachowania gatunku oceniono na FV (stan właściwy) gdyż nie stwierdzono istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest pewne.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie gatunek otrzymał następujące oceny:

Ocena populacji C, czyli $2\% \geq p > 0\%$ co oznacza, że w obszarze występuje mniej niż 2% krajowej populacji, a populację uznano za znaczącą w skali regionu.

Stan zachowania B tj. (dobry) - wynika to przede wszystkim z dobrze zachowanych elementów siedliska.

Izolację ocenia się na C, tzn. populacja nie jest izolowana i może swobodnie się przemieszczać w obrębie dużego obszaru (ocena podtrzymana).

Ocena ogólna C – znacząca - wynika to przede wszystkim z tego, iż mimo niewielkiej populacji w stosunku do zasobów siedliska, znajduje ona w obszarze stosunkowo dobre warunki do bytowania. Elementy siedliska tj.: stopień porośnięcia dna roślinnością oraz względna liczebność małży skórkowatych oceniono na FV.

1166 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

Gatunek stwierdzono tylko na dwóch stanowiskach, w rozlewiskach przy jeziorze Jelito. Przy obecnym stanie użytkowania okolicznych gruntów, perspektywy zachowania chociaż jednego stanowiska są dobre. W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie, gatunek otrzymał następujące oceny:

Ocena populacji C – w obszarze nieliczna i stwierdzona tylko na 2 stanowiskach – należy uznać, że jej liczebność nie przekracza 2% populacji krajowej.

Stan zachowania: B tj. (dobry), w tym: II elementy dobrze zachowane. Populacja zasiedlająca obszar jest stosunkowo nieliczna, jednakże zasiedla stanowiska które zapewniają warunki dogodne dla rozwoju tego gatunku – siedlisko zwaloryzowano na poziomie FV. Świadczy to o dużym potencjale tego terenu dla zachowania i ochrony gatunku.

Izolacja ocena C: populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania – gatunek jest względnie równomiernie rozprzestrzeniony na terenie całego kraju.

Ocena ogólna C - jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów. [8]

1014 Poczwarówka zwężona *Vertigo angustior*

W obszarze „Rynna Gryżyny” gatunek stwierdzono na tylko na jednym stanowisku, z czego stosunkowo nieliczną populację oceniono na U1, natomiast siedlisko na FV. Powierzchnię potencjalnego siedliska określono na 1,15 ha. W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie gatunek otrzymał następujące oceny: Ocena populacji C – w obszarze stosunkowo nieliczna i wykazana tylko na jednym stanowisku, należy więc uznać, że jej liczebność nie przekracza 2% populacji krajowej.

Stan zachowania B, tj. dobry, w tym: II elementy dobrze zachowane – siedlisko oceniono na FV, natomiast ocena populacji (U1) wynikać może z kilku lat suszy poprzedzających okres badań, a pamiętać należy że gatunek ten cechuje się bardzo dużymi fluktuacjami liczebności i wydaje się to być stanem naturalnym bez negatywnego wpływu na perspektywy przetrwania gatunku na danym stanowisku.

Izolacja ocena C: populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania – w Polsce gatunek występuje na całym obszarze kontynentalnym.

Ocena ogólna B - jest efektem podsumowania powyższych ocen parametrów. [8]

1130 Boleń pospolity *Aspius aspius*

Brak aktualnych opracowań na temat występowania bolenia w obszarze. W obrębie obszaru mogą występować naturalne fluktuacje w liczebności populacji. W przypadku kategorii liczebności podtrzymuje się kategorię V – bardzo rzadkie. Zgodnie z opracowaniem wykonanym w 2021 r. [8] ocenę populacji pozostawia się bez zmian. Ocena populacji: D- nieistotna

1145 Piskorz *Misgurnus fossilis*

Brak aktualnych opracowań na temat występowania piskorza w obszarze. W obrębie obszaru mogą występować naturalne fluktuacje w liczebności populacji. W przypadku kategorii liczebności podtrzymuje się kategorię V – bardzo rzadkie. Zgodnie z opracowaniem wykonanym w 2021 r. [8] ocenę populacji pozostawia się bez zmian. Ocena populacji: D- nieistotna

9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)

Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r. w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych stwierdzono, iż siedlisko zajmuje w obszarze powierzchnię 9,09 ha [8]. Siedlisko stanowi mniej niż 0,005% zasobu w bioregionie. Płaty tego siedliska znajdują się na zboczach rozcięć erozyjnych w granicach użytku ekologicznego „Gryżyński Wąwóz”. W bezpośrednim sąsiedztwie, na zboczach doliny Gryżyńskiego Potoku występują drzewostany ze znaczącym udziałem buka o fizjonomii runa i dolnych warstw drzewostanu, odpowiadającej siedlisku kwaśnej buczyny. Są to częściowo drzewostany ze udziałem dębu, które z tego powodu były zaliczone błędnie do siedliska 9190 (pierwotny błąd naukowy). Do siedliska 9110 zdecydowano się włączyć również fragmenty z sosną panującą w górnym piętrze drzewostanu, jednak z dobrze wykształconym dolnym piętrzem budowanym przez buk. W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie siedlisko w obszarze otrzymało następujące oceny: Reprezentatywność: ocena D (nieistotne).

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*)

Powierzchnia siedliska zgodnie z wersją SDF (2009-04) określana była na 3,07 ha. Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r., w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych stwierdzono, iż siedlisko zajmuje w obszarze powierzchnię 3,34 ha [8]. W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie siedlisko w obszarze otrzymało następujące oceny: Reprezentatywność: ocena D (nieistotne).

6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion*)

Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r., w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych stwierdzono, iż siedlisko zajmuje w obszarze powierzchnię 0,98 ha [8].

W trakcie prac stwierdzono dwa niewielkie powierzchniowo stanowiska siedliska w obszarze: Augustynka (Nadleśnictwo Bytnica, wydzielanie 311cx) i Grabin (w kompleksie łąk i mokradeł na południowy-wschód od wsi Grabin). Siedlisko występuje z niewielką reprezentatywnością w postaci zdegenerowanych i nieużytkowanych płatów na siedlisku reprezentowanym przez fitocenozy jedynie nawiązujące do łąk świeżych ze związku *Arrhenatherion elatioris*, z istotnym udziałem gatunków psammofilnych charakterystycznych dla bogatych florystycznie i zwartych muraw napiaskowych ze związku *Vicio lathyroidis*-*Potentillion argenteae*. Stwierdzone płaty łąk cechuje też pojaw gatunków ekspansywnych, tj. trzcinnik piaskowy i jeżyny.

W oparciu o przeprowadzone rozpoznanie siedlisko w obszarze otrzymało następujące oceny:

Reprezentatywność: ocena D (nieistotne) – siedlisko występuje w obszarze w formie nieistotnej dla jego ochrony, na niewielkiej powierzchni, w złym stanie zachowania, a jego stopień wykształcenia znacznie odbiega od wzorca syntaksonomicznego dla ekstensywnie użytkowanych łąk świeżych [8].

*6120 Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe

Siedlisko niestanowiące przedmiotu ochrony. Powierzchnia siedliska zgodnie z wersją SDF (2009-04) określana była na 0,13 ha. Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r., w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych stwierdzono, iż siedlisko nie występuje w obszarze [8]. Siedlisko zostało wykazane w obowiązującym SDF na skutek pierwotnego błędu naukowego, na podstawie niezweryfikowanych w terenie danych. Błąd naukowy polega na zakwalifikowaniu występującego w obszarze stanowiska goździka siniego *Dianthus gratianopolitanus* do tego typu siedliska. W związku z powyższymi argumentami wnioskuje się aby usunąć siedlisko z SDF obszaru. Wniosek o usunięcie siedliska z listy siedlisk występujących na terenie obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

*3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników z *Ranunculon fluitantis*

Dotychczas siedlisko określano jako B – dobre. Powierzchnia siedliska zgodnie z wersją SDF (2009-04) określana była na 13,37 ha. Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r., w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych stwierdzono, iż siedlisko nie występuje w obszarze [8]. W trakcie prac, skontrolowano większość biegu Gryżyńskiego Potoku w granicach obszaru i nie stwierdzono identyfikatorów fitosocjologicznych siedliska: nie stwierdzono zbiorowisk włosieniczników ani ich pojedynczego występowania. W górnym biegu, brzegi cieku porośnięte są przez zbiorowiska ze związku *Sparganio-Glycerion* (fitocenozy zespołów *Nasturtietum officinalis*, *Betuletum erecti*). Brak jest też sprzyjających warunków siedliskowych do wykształcenia się siedliska, ponieważ na większości swojego biegu Gryżyński Potok płynie przez tereny leśne i ma silnie zacienione koryto. Wykazano siedlisko w obowiązującym SDF na skutek pierwotnego błędu naukowego, na podstawie niezweryfikowanych w terenie danych, a także na skutek przyjęcia starszej, szerszej klasyfikacji siedliska – przed ukazaniem się metodyk monitoringu dla tego typu siedliska (zmiana, zawężenie definicji siedliska 3260 do rzek z występującymi określonymi gatunkami włosieniczników). W związku z powyższymi argumentami wnioskuje się, aby usunąć siedlisko z SDF obszaru. Wniosek o usunięcie siedliska z listy siedlisk występujących na terenie obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

*1037 Trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*

Dotychczas populacja określana jako C - znacząca, w kategorii liczebności R - rzadkie. W opracowaniu [5] z 2008 roku brak informacji o stanowiskach gatunku w obszarze. Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r. w ramach prac planistycznych, związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, stwierdzono, iż w obszarze praktycznie nie ma siedlisk uznawanych za optymalne dla gatunku. Gatunek stwierdzono tylko na dwóch stanowiskach, które należy uznać za nieoptymalne. W związku z powyższymi argumentami wnioskuje się, aby usunąć siedlisko z SDF obszaru. Wniosek o usunięcie siedliska z listy siedlisk występujących na terenie obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

*1084 Pachnica dębowa *Osmoderma eremita*

Dotychczas populacja określana była jako C - znacząca, natomiast populację oceniono w kategorii P – obecne. Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r. w ramach prac planistycznych, związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, nie stwierdzono obecności gatunku w

obszarze. Pachnica dębowa, o ile w ogóle występuje to jest tutaj skrajnie nieliczna – taki stan rzeczy potwierdzają także lokalni leśnicy [8]. Biorąc pod uwagę dane źródłowe [6] z 2008 roku, autor opracowania inwentaryzacji terenowej zaobserwował obecność gatunku w lokalizacji (WGS 84: 52 11'31", 15 16'35" oraz 52 11'22", 15 16'22").

W tym miejscu powstał inny obszar PLH080035 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach, który został powołany w celu ochrony gatunków 1088, 1083 oraz 1084. Zatem przedmiotowe stanowisko objęte zostało ochroną w granicach innego obszaru N2000. Zgodnie z opracowaniem wykonanym w 2021 r. ocena populacji: D - nieistotna. W związku z powyższymi argumentami wnioskuje się, aby usunąć siedlisko z SDF obszaru. Wniosek o usunięcie siedliska z listy siedlisk występujących na terenie obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

1318 Nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme

Populacja dotychczas określana jako C – znacząca, o kategorii liczebności R-rzadkie. W obszarze Rynna Gryżyny nigdy nie odnaleziono miejsc rozrodu ani zimowania tego gatunku. W literaturze naukowej brak jakiegokolwiek wzmianki o możliwym rozrodzie lub zimowaniu tego gatunku w obszarze. Brak tutaj siedlisk optymalnych dla gatunku. Nocek łydkowłosy tradycyjnie kojarzony jest z dużymi zbiornikami wodnymi (preferuje zbiorniki pow. 2000 ha odkrytego lustra wody, bardzo rzadko poniżej 100 ha). W obszarze brak takich jezior (powierzchnia całego obszaru jest mniejsza niż powierzchnia preferowanych przez nocka łydkowłosego jezior). Ponadto – w obszarach Natura 2000 chroni się miejsca rozrodu i/lub miejsca zimowania nietoperzy – czyli tzw. populacje rozrodowe i populacje zimujące, a nieznane są przypadki rozrodu, czy nawet zimowania gatunku w obszarze. Brak tutaj obiektów mogących pełnić rolę schronień zimowych. Obecność tego gatunku na liście przedmiotów ochrony obszaru jest pierwotnym błędem naukowym, który wymaga korekty. Wnioskuje się o usunięcie gatunku z SDF[8]. Wniosek o usunięcie gatunku z listy występujących na terenie obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

1088 Kozioróg dębosz *Cerambyx cerdo

Dotychczas populacja określana była jako C znacząca, natomiast populację oceniono w kategorii P – obecne. Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r. w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, nie stwierdzono obecności gatunku w obszarze [8]. Należy zauważyć, iż miejsca żerowania larw (lub miejsca w których imago wygryzło się na powierzchnię pnia) są bardzo dobrze widoczne przez cały sezon i trudno je pomylić ze śladami pozostawianymi przez inne zwierzęta. Dlatego też obecność kozioroga w obszarze trudno przeoczyć (nie trzeba obserwować żywych chrząszczy, aby z dużym prawdopodobieństwem domniemywać o obecności kozioroga na danym terenie. W przedmiotowym obszarze śladów takich nie stwierdzono. Brak obserwacji potwierdzają także lokalni leśnicy [8].

Biorąc pod uwagę dane źródłowe [6] z 2008 roku, autor opracowania inwentaryzacji terenowej zaobserwował obecność gatunku w lokalizacji (WGS 84: 52 11'30", 15 16'16"). W tym miejscu powstał inny obszar PLH080035 Dębowe Aleje w Gryżynie i Zawiszach, który został powołany w celu ochrony gatunków 1088, 1083 oraz 1084. Zatem przedmiotowe stanowisko objęte zostało ochroną w granicach innego obszaru N2000. W związku z powyższymi argumentami wnioskuje się aby usunąć gatunek z listy przedmiotów ochrony oraz SDF obszaru. Wniosek o usunięcie gatunku z listy siedlisk występujących na terenie obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri

Dotychczas populacja określana była jako C - znacząca, natomiast populację oceniono w kategorii R – rzadkie. Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r. w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, nie stwierdzono obecności gatunku w obszarze [8]. Jednak nie można całkowicie wykluczyć jego występowania. Ciek Gryżynka wyróżnia się podgórskim charakterem w jego północnej części.

Zastane warunki siedliskowe oceniono jako odpowiednie dla występowania minoga strumieniowego, jednakże podczas badań nie udało się go zidentyfikować. Taki stan rzeczy jest spowodowany prawdopodobnie poprzez dwa czynniki tj. (1) izolacji tzn. braku możliwości wymiany puli genowej ze względu na liczne zabudowy hydrotechniczne oraz wpływ działalności stawów rybackich, które zmieniają charakter

rzeki na niziną (co przejawia się również w wynikach badań – poniżej stawów rybnych gatunki karpowate stają się dominantą) co również ogranicza możliwość migracji; (2) presji drapieżniczej ze strony pstrąga potokowego, który skutecznie potrafi żerować zarówno na larwach, jak i na osobnikach dorosłych minoga strumieniowego. W związku z powyższymi argumentami wnioskuje się, aby usunąć siedlisko z SDF obszaru. Wniosek o usunięcie siedliska z listy siedlisk występujących na terenie obszaru oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

*1220 Żółw błotny *Emys orbicularis*

Dotychczas populacja określana była jako C znacząca, natomiast populację oceniono w kategorii V – bardzo rzadkie. Na podstawie przeprowadzonych badań terenowych w 2021 r. w ramach prac planistycznych związanych ze sporządzeniem projektu planu zadań ochronnych, nie stwierdzono obecności gatunku w obszarze [8].

Jest to jedyny przedstawiciel żółwi w rodzimej faunie Polski. Siedliska wodne zasiedlone przez żółwie to najczęściej małe i średniej wielkości eutroficzne zbiorniki oraz zamulone, wolno płynące cieki, charakteryzujące się na ogół dobrymi parametrami fizyczno-chemicznymi i bakteriologicznymi (czyli brakiem widocznych, wyczuwalnych zanieczyszczeń pochodzenia przemysłowego, rolniczego i komunalno-bytowego). Lęgowiska żółwi to głównie nasłonecznione, piaszczyste, trawiaste i suche powierzchnie porośnięte przez roślinność kserotermiczną.

Dla utrzymania populacji żółwia błotnego na danym terenie niezwykle ważne jest występowanie obu siedlisk sąsiadujących ze sobą. W toku badań nie stwierdzono gatunku w obszarze. Być może jest skrajnie nieliczny lub już w obszarze nie występuje. Absencja tego gatunku w obszarze "Rynna Gryżyny" nie jest wynikiem zaniedbania i braku działań ochronnych dla tego gatunku.

*Przedmioty oczekujące na zgodę KE co do ich wykreślenia z katalogu przedmiotów ochrony obszaru

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	X		b
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0

Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność	0
Prywatna	0
Nieznana	100
Suma	100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1) Błachuta J., Witkowski A., Kuszniarz J. 1993. Ichtyofauna dorzecza Bobru. Prace Zoolog. [2] Jermaczek A., Maciantowicz M. 2005. Przyroda Ziemi Lubuskiej. Wydawnictwo Klubu Przyrodników. [3] Jermaczek A., Pawlaczyk P. 1996. Koncepcja ochrony przyrody w dolinie Odry. WWF „Zielona wstęga Odra – Nysa” (mat.niepubl.) [4] Inwentaryzacja siedlisk Natura 2000 w Lasach Państwowych (2007). Inwentaryzacja siedlisk Natura 2000 wykonane przez BULiGL w Poznaniu (2008). [5] A. Łabędzki. 2009. Raport nt. występowania w województwie lubuskim gatunków ważek (Odonata) z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Poznań. [6] M. Mleczak. 2008. Występowanie motyli i chrząszczy z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej na terenie projektowanych obszarów Natura 2000 (...) w województwie lubuskim na podstawie inwentaryzacji terenowej. [7] Iwaniuk B., Bukrym M. 2020. Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Sulechów na okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2029 r. Program Ochrony Przyrody (aktualizacja). Taxus UL, Warszawa. [8]. Komag Consulting. 2021. Dokumentacja planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Rynna Gryżyny PLH080067. Opracowanie wykonane na zlecenie RDOŚ w Gorzowie Wielkopolskim [9] Matejczuk W. [red.] 1995 Dokumentacja projektowa. Gryżyński Park Krajobrazowy Maszynopis, UW Zielona Góra [10] Świerkosz K., Halama M., Pielech R., Szczepańska K., Wiercholska S. 2005 Projekt planu ochrony Grażyńskiego Parku Krajobrazowego Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL03	95.53				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL03	Gryżyński Park Krajobrazowy	*	95.53

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim
Adres:	Polska Jagiellończyka 13 66-400 Gorzów Wielkopolski
Adres e-mail:	sekretariat@gorzowwlkp.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: PUL dla Nadleśnictwa Sulechów na lata 2020-2029 Link: https://www.gov.pl/web/nadlesnictwo-sulechow/plan-urzadzenia-lasu
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH080067

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--